

VIDIŠ LI ME?
DIKHES LJI MAN?
DA LI M VEZ?

KUTAK ZA RODITELJE - ZAŠTO I KAKO GRADITI PARTNERSTVO S OBITELJIMA?





RAZVIJANJE PARTNERSTVA S RODITELJIMA IZ MANJINSKIH ZAJEDNICA

Obitelji igraju ključnu ulogu u dječjem razvoju i učenju. Velik broj istraživanja pruža jake dokaze da su roditelji, obitelji i kućno okruženje jedne od najutjecajnijih snaga u oblikovanju dječjeg razvoja.

U predškolskim ustanovama i osnovnim školama snažno je partnerstvo između odgojno-obrazovnih ustanova i obitelji osnova za stvaranje poticajnog okruženja za učenje.

Dobro poznavanje svakog učenika u razredu preduvjet je provođenja razvojno-primjerene prakse usmjerene na dijete. Najviše informacija o djetetu, njegovom napretku, interesima i motivaciji imaju njegovi roditelji, koji su ujedno i najvažnije osobe u djetetovu životu. Pridodamo li tome činjenicu da djeca osnovnoškolske dobi oko 70% svog aktivnog vremena provode

izvan škole, lako je zaključiti da su upravo roditelji osobe koje nam mogu pomoći u dobivanju informacija o njihovoj djeci, praćenju njihova napretka i sugeriranju ciljeva, strategija i aktivnosti za kvalitetniji pristup svakom djetetu. Također, osim što su bitan izvor informacija za razvoj kvalitetnog okruženja za dječji razvoj i učenje, roditelji imaju i svoja prava i dužnosti, a odgovornost je odgojno-obrazovnih djelatnika da im pomognu u ostvarivanju tih prava i obavljanju dužnosti.

DJETETOV ODGOJ I OBRAZOVANJE ZAJEDNIČKA JE ODGOVORNOST OBITELJI I ŠKOLE, STOGA KVALITETNIH ŠKOLA I RAZREDA NEMA BEZ INTENZIVNE SURADNJE RODITELJA I ŠKOLE.



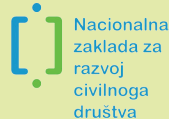
UZOR



Europska unija



Ulaganje u budućnost



Projekt su sufinancirali Europska Unija iz Europskog Socijalnog fonda i Ured za udruge Vlade RH. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Pučkog otvorenog učilišta Korak po korak. Riječi rodno značenja odnose se na sve osobe koje pripadaju navedenim skupinama bez obzira na njihov spol.



Prvi poticaj za suradnju mora doći od učitelja

Često se roditelji iz manjinskih zajednica, a pogotovo roditelji iz obitelji lošijeg socioekonomskog statusa te roditelji nižeg stupnja obrazovanja, podcjenjuju kao izvor znanja i informacija o djetetu temeljem kojih bi se mogao unaprijediti odgojno-obrazovni proces te osnažiti svi koji su u njega uključeni – dijete, obitelj i učitelji.

Iako se na prvi pogled možda čini da odgovornost za suradnju leži na roditeljima jer su oni najviše odgovorni za razvoj svog djeteta i brigu o njemu, prvi poticaj za suradnju mora doći od učitelja. Zato je potrebno ne samo vjerovati da je suradnja roditelja i škole važna, nego i da ju je moguće ostvariti.

ZAŠTO UKLJUČITI RODITELJE?

Postoji niz razloga zašto uključiti roditelje u odgoj i obrazovanje njihove djece: zakonskih, kontekstualnih, psiholoških i, na kraju, profesionalnih.

Zakonski razlozi – Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta priznaje primarnu ulogu roditelja i obitelji u skrbi i zaštiti djece, kao i ulogu koju ima država u potpori roditelji-ma i obitelji da uspješno obavljaju tu ulogu.

Društveni razlozi – Kad izađe iz obiteljskog, djetetu je potrebno okruženje u kojem se cijeni njegov osobni identitet, cijeni njegova kultura, ali i mjesto gdje može i dalje nastaviti izgrađivati taj identitet. To će mu omogućiti da razvije samopoštovanje i suvereno djeluje i izvan svoje obitelji.

Psihološki razlozi – Kad roditelji imaju priliku pokazati kako im je stalo do školovanja njihove djece, više je vjerojatno da će djeca cijeni-ti na-pore koje ulažu u svoje školovanje i na taj način više cijeni sebe. Postoje dokazi kako suradnja obitelji i škole pozitivno djeluje na razvoj soci-jalnih vještina kod djece te njihovu samokon-trolu i sposobnost donošenja odluka kod kuće, u školi i kasnije u životu.

Profesionalni razlozi – Uključivanje roditelja i obitelji u odgoj i obrazovanje njihove djece ima pozitivan učinak na djetetov razvoj i učenje. Poticanje roditeljskog uključivanja u ustano-vama odgoja i obrazovanja, koje vodi većem

stupnju uključivanja obitelji i njihove potpore, omogućuje učiteljima bolje razumijevanje po-treba djeteta, pozitivan ugled u zajednici, te veće zadovoljstvo poslom.

Partnerstvo s obitelji možemo definirati s ne-koliko principa (Wolfendale i Sheila, prema Rangelov-Jusović, 2007.):

1. Osnovno je **pravo roditelja da su-djeluju u procesu donošenja odlu-ka** koje se tiču njihova djeteta (pa i druge djece).
2. Odrasli koji za cilj imaju dobrobit dje-teta imaju pravo u svoje odnose sa školom **unositi različita, ali jednako vrijedna znanja i iskustva**.
3. Svaka osoba uključena u odgoj-no-obrazovni proces **pridonosi stjecanju znanja i procesu odgoja te dijeli odgovornost** za svoje djelo-vanje i donesene odluke.
4. Roditelji imaju pravo da se njihov **glas čuje i uvažava unutar odgoj-no-obrazovnog sustava/procesa te unutar svih ostalih sustava koji se tiču djeteta**.

DOBRE STRANE RAZVIJANJA PARTNERSTVA S RODITELJIMA

- ▶ Kad svi odrasli zajedno rade u najboljem interesu djeteta, dijete će razviti svoj vlastiti potencijal.
- ▶ Kvalitetna suradnja omogućuje roditeljima da kod kuće razviju okruženje koje potiče razvoj djeteta (odnos prema djetetu, aktivnosti s djetetom i materijali za dijete, igračke, slikovnice, knjige i sl.).
- ▶ Pozitivne i zainteresirane obitelji imaju velik utjecaj na postignuća svoje djece u svim fazama djetetova života.
- ▶ Sudjelovanje obitelji dvostruko je veći pokazatelj uspjeha djece nego što je to socioekonomski status. Neki intenzivniji programi za razvijanje partnerstva s roditeljima imaju deset puta veći učinak na postignuća djece u odnosu na druge čimbenike koji utječu na uspjeh.
- ▶ Što su roditelji iz manjinskih zajednica više uključeni u rad škole, to će više razvijati osjećaj povjerenja prema školi, a time i zainteresiranost za školske aktivnosti i sudjelovanje u njima.

Općenito, kad roditelji sudjeluju u obrazovanju svoje djece, ona:

- ▶ imaju bolja školska postignuća;
- ▶ imaju manje izostanaka;
- ▶ imaju veću motivaciju za rad i bolje samopoštovanje;
- ▶ imaju manje šanse da će biti isključena s nastave;
- ▶ koriste manje psihoaktivnih tvari;
- ▶ ponašaju se manje nasilno.

Postoji i niz drugih, neizravnih koristi od sudje-lovanja roditelja u obrazovanju djece:

- ▶ smanjenje netočnih pretpostavki roditelja i zaposlenika škole o motivima, stavovima, namjerama i sposobnostima onih drugih;
- ▶ roditelji mogu lakše podržati akademski, socijalni i emocionalni razvoj svoje djece;
- ▶ povećanje roditeljskih vještina i pouzdanja u vlastite roditeljske vještine;
- ▶ roditelji postaju saveznici školi i počinju je zastupati u svojoj zajednici.

RODITELJI ROMI I OBITELJI IZ ROMSKE ZAJEDNICE ZASLUŽUJU MNOGO VEĆU POTPORU, POSEBNO KAD JE RIJEČ O SURADNJI IZMEĐU RODITELJA I ŠKOLE – ČESTO NE SAMO ZBOG JEZIČNE BARIJERE I KULTUROLOŠKIH RAZLIKA, VEĆ I ZBOG DISKRIMINACIJE KOJOJ JE POSEBNO IZLOŽENA ROMSKA ZAJEDNICA TE NEGATIVNOG UVJERENJA O VLASTITIM SPOSOBNOSTIMA, KAO I ZBOG DUBOKOG NEPOVJE-RENJA PREMA ŠKOLI KOJE SE TEMELJI NA OSOBNIM NEGA-TIVNIM ISKUSTVIMA TIJEKOM VLASTITOG ŠKOLOVANJA.

PREPREKE RAZVIJANJU PARTNERSTVA S RODITELJIMA ROMIMA

PREPREKE ZA RODITELJE

- ▶ nedostatak prilika za sudjelovanje
- ▶ nedostupnost informacija o prilikama za sudjelovanje
- ▶ nedostupnost škole (udaljenost, nedostatak prijevoza)
- ▶ zbunjenost ili čak strah od nepoznavanja školskog sustava
- ▶ nerazumijevanje jezika većinske zajednice, što može ometati roditelje u komunikaciji s osobljem i drugim roditeljima
- ▶ nedostatak vremena ili nedostupnost organiziranih aktivnosti zbog vremena u kojem su organizirane
- ▶ osjećaj isključenosti iz života zajednice
- ▶ neprepoznavanje vlastitog identiteta unutar škole ili neadekvatna vidljivost identiteta romskih obitelji koja vodi ka osjećaju da nemaju svoje mjesto unutar školske zajednice
- ▶ osjećaj da su aktivnosti škole u koje su uključeni nametnute, da ne odražavaju njihove stvarne potrebe i ne razvijaju međusobno razumijevanje
- ▶ strah od osuđivanja i gubitka kontrole

PREPREKE ZA ODGOJNO-OBRAZOVNE DJELATNIKE I INSTITUCIJE

- ▶ strah da će roditelji prosuđivati njihov rad
- ▶ strah od gubitka kontrole
- ▶ manjak resursa
- ▶ nedostatak znanja i vještina vezanih uz suradnju s roditeljima
- ▶ predrasude koje u društvu ili zajednici postoje prema Romima, a zbog čijeg utjecaja odgojno-obrazovni djelatnici imaju smanjena očekivanja od djece, kao i smanjena očekivanja za uključivanje roditelja Roma u aktivnosti škole.

Istraživanja pokazuju da su roditelji lošijeg socioekonomskog statusa manje uključeni u aktivnosti suradnje roditelja i škole. Za to postoje brojni razlozi: nedostatak vremena i energije, sram zbog vlastitog slabijeg obrazovanja i nedovoljnog poznavanja jezika (npr. ako ne govore hrvatski jezik ili ga ne govore tečno), nerazumijevanje informacija i preporuka koje dobivaju od strane učitelja i drugih zaposlenih u školi, osjećaj da nisu dobrodošli u školi, stav učitelja i ostalog osoblja o nezainteresiranosti roditelja ili nedostatka sposobnosti da pomognu svojoj djeci u školovanju. Roditelji djece koja dolaze iz manjinskih zajednica ili depriviranih sredina također mogu značajno pridonijeti napretku svoje djece ukoliko ih škola ohrabri i usmjeri na aktivnosti suradnje sa školom.

Različita uvjerenja roditelja i učitelja na ulogu obitelji i škole u odgoju i obrazovanju djece

Ovo pitanje odnosi se na uvjerenja roditelja i učitelja o tome što bi tko trebao činiti kako bi se pomoglo djeci. Kulturalno nasljeđe i okruženje u kojem obitelj živi značajno utječe na to hoće li roditelji biti aktivni i uključeni, pasivni i puni poštovanja ili ljuti i isključivo kritični prema školi. Ono što njihova obitelj i prijatelji kažu da je važno i prihvatljivo, duboko utječe na ono što će roditelji činiti. Isto tako, kod učitelja, koji najčešće pripadaju dominantnoj zajednici, uvjerenja o njihovoj ulozi razvijaju se također pod utjecajem kulturalnog okruženja u kojem su odgajani ili obrazovani. Zbog toga roditelji iz manjinske i učitelji iz većinske zajednice često ne dijele uvjerenja i očekivanja o ulozi obitelji i škole u odgoju i obrazovanju djece.

Uvjerenja roditelja i učitelja o ulogama mogu biti usmjerena na roditeljstvo (npr. 'Roditelji su najvažniji odgajatelji djece. '), usmjerena na školu (npr. 'Djecu odgaja škola. ') i usmjerena na suradnju škole i roditelja ('Za razvoj i uspjeh djece neophodna je intenzivna suradnja učitelja i škole. I jedni i drugi su jednako odgovorni za djecu. ').

Nepodudaranje uvjerenja i kulturalnih vrijednosti učitelja i roditelja

Danas učitelji i roditelji često pripadaju različitim socioekonomskim klasama, etničkim i drugim skupinama, što značajno utječe na međusobno slaganje njihovih uvjerenja i kulturalnih vrijednosti. Obično roditelji i učitelji stavljaju različit naglasak na faktore koji utječu na razvoj povjerenja u njihovom odnosu. Primjerice, roditeljima mogu smatrati da su za obrazovanje njihove djece najvažniji znanje i vještine učitelja, a učitelji bi mogli smatrati da će obrazovanje djece biti najučinkovitije ukoliko roditelji imaju slične ideje i uvjerenja o odgoju i obrazovanju djece kao i učitelji.

U školama vladaju zadani kulturni obrasci, obično kulturni obrasci učitelja i većinske zajednice, a od roditelja se očekuje da se i sami priviknu na te obrasce. S druge strane, škola se ne trudi upoznati kulturu koja vlada u obiteljima i ne trudi se druge kulture ugraditi u školske okvire. Taj stav, koji se još naziva **model deficita**, je štetan jer kod roditelja iz manjinskih zajednica onemogućuje razvoj pozitivnih stavova prema školi i obrazovanju te stvaranje dobre suradnje između škole i zajednice u kojoj žive. Umjesto da smatramo kako se roditelji iz te skupine trebaju prilagoditi dominantnoj kulturi i načinu života, trebamo ih prihvatiti kao partnere koji mogu pridonijeti napretku djece.



ŠKOLA BI TREBALA STEĆI UVID U KULTURALNE RAZNOLIKOSTI KOJE SU PRISUTNE U OBITELJIMA I ZAJEDNICI IZ KOJE DJECA POTJEČU.

Povjerenje roditelja u vlastite sposobnosti

Istraživanja pokazuju da roditelji koji imaju visoku razinu uvjerenosti u vlastitu djelotvornost imaju više uspjeha u suradnji sa školom. Roditelji su više uključeni u život škole ukoliko smatraju da:

- ▶ imaju znanja i vještine koje su im potrebne kako bi pomogli svojoj djeci;
- ▶ njihova djeca mogu nešto naučiti iz njihovih iskustava;
- ▶ mogu pronaći druge izvore znanja i vještina ukoliko je to potrebno;
- ▶ ono što oni čine ima pozitivan učinak na učenje njihove djece.

Na osjećaj vlastite kompetencije u roditelja škola može utjecati tako da roditelje, uz izraze poštovanja i povjerenja, aktivno uključi u planirane aktivnosti unutar škole. Takve aktivnosti kod roditelja dovode do povećanja samopouzdanja i samopoštovanja, a osobito se to odnosi na socijalno deprimirane obitelji.

Roditelji nemaju osjećaj da su, od strane škole, pozvani na suradnju

Roditelji su spremniji surađivati ako imaju jasan poziv i podršku od strane učitelja i škole, ali i od vlastite djece. Čak i kad su motivirani, roditelji trebaju i žele određene upute od strane škole da bi aktivno sudjelovali u školovanju svoje djece. Te upute mogu biti u pisanoj formi, u obliku kratkotrajnih radionica na kojima mogu vidjeti kako neke strategije, igre i aktivnosti mogu provoditi s djecom kod kuće, ili u obliku dužih edukacija za roditelje koje vode stručnjaci iz škole ili iz drugih institucija.



Roditelji trebaju i žele određene upute od strane škole

TREBALI BISMO BITI SVJESNI KAKO I SAMI MOŽEMO IMATI POGREŠAN STAV O DRUGIM KULTURAMA, I TO USLIJED UTJECAJA KULTURE U KOJOJ SMO ODRASLI.

ZABLUDE O RODITELJIMA ROMSKE NACIONALNOSTI

Zablude o roditeljima Romima zasnivaju se na stereotipima i predrasudama o svim Romima, i često rezultiraju **'proročanstvom koje samo sebe ispunjava'**.

'Roditelji Romi loše skrbe o djeci' – Djeca Romi, značajno više od ostale djece, dugo-trajno žive u siromaštvu. Zbog toga što djeca nemaju adekvatnu odjeću i/ili školsku opremu, mnogi vjeruju da roditelji loše skrbe o djeci. Potrebno je razlikovati neimaštinu od zane- marivanja ili potrebe da se roditelje informira o najboljem interesu djeteta (npr. ako roditelji tjelesno kažnjavaju djecu, potrebno ih je informirati o posljedicama takvog kažnjavanja te o zakonskoj regulativi, da je tjelesno kažnjavanje u Hrvatskoj zabranjeno).

'Roditeljima Romima nije stalo do obrazovanja njihove djece' – Mnogi roditelji, pogotovo ako nisu školovani, sumnjaju u vlastite roditeljske kompetencije i zbog toga odgoj i obrazovanje prepuštaju instituciji odnosno školi. Isto tako, istraživanja s roditeljima Romima u Hrvatskoj pokazuju kako oni smatraju obrazovanje svog djeteta izuzetno važnim. Zadatak je škole da roditeljima ukaže kako mogu svojoj djeci pomoći u obrazovanju.

'Roditelji Romi ne mogu pomagati svojoj djeci u školovanju' – Smatra se da roditelji koji nisu školovani, što je često slučaj među Romima, ne mogu pomoći djeci u obavljanju školskih obaveza. Uspješne škole i učitelji pomažu roditeljima u pružanju podrške djeci, bez

obzira na razinu njihova školovanja. Stvaranje obiteljskog okruženja koje potiče na učenje i u kojem se djeca osjećaju voljeno i zaštićeno nije vezano uz obrazovanje roditelja.

'Romi lažu' – Mnogi roditelji Romi žive u strahu – bilo realnom, bilo zbog vlastitih predrasuda prema institucijama socijalne skrbi – kako će im netko 'oduzeti' djecu. Zbog toga su skloni svoju obiteljsku situaciju prikazivati boljom nego što jest. Ponekad, iz egzistencijalnih razloga, kako bi ostvarili prava iz područja socijalne skrbi, obiteljsku situaciju prikazuju lošijom. U oba slučaja, pogrešno je generalizirati te je 'laž' potrebno promotriti iz pozicije onoga što je obitelji uskraćeno. Imajmo na umu da mnogi Romi kod kuće govore romskim jezikom i da, iako nam se tako ne čini, ne poznaju dovoljno službeni jezik kako bi razumjeli stručni jezik kojim im se obraćaju u školi.

ŠTO RODITELJI ČINE, VAŽNIJE JE OD TOGA TKO SU.



Potrebno je razlikovati neimaštinu od zane- marivanja ili potrebe da se roditelje informira o najboljem interesu djeteta

RAZVIJANJE PARTNERSTVA S RODITELJIMA IZ MANJINSKIH ZAJEDNICA

Razvoj partnerstva s roditeljima je omogućavanje roditeljima da organizirano, smisleno i dosljedno sudjeluju u donošenju odluka koje se tiču njihove djece, te u planiranju, provedbi i evaluaciji programa, kao i u aktivnostima za njihovu djecu. To uključuje redovitu dvosmjernu i smislenu komunikaciju između roditelja i učitelja, te sudjelovanje roditelja i u odlučivanju. Bitno je da roditelji igraju ključnu ulogu u razvoju njihovog djeteta, te da ih se potiče da budu punopravni partneri u njegovom obrazovnom i društvenom napretku.

RAZLIČITI OBLICI UKLJUČIVANJA RODITELJA U OBRAZOVANJE DJECE

Joyce Epstein je na temelju svojih dugogodišnjih istraživanja identificirala šest oblika suradnje s obitelji: roditeljstvo, komunikaciju, volontiranje, rad kod kuće, donošenje odluka i suradnju s društvenom zajednicom:

RODITELJSTVO – pomoć obiteljima da kod kuće stvore okruženje koje će djeci pomoći u učenju i razvoju.

Primjeri:

Radionice za roditelje, sugestije koje će roditeljima pomoći da kod kuće stvore dobre uvjete za dijete, posudba literature (npr. naprtnjača, 'knjižnica za roditelje').

Izazovi:

Pružiti informacije svim obiteljima, a ne samo onima koje redovito sudjeluju na radionicama,

roditeljskim sastancima ili informacijama za roditelje.

Omogućiti obiteljima da sa školom podijele informacije o svom podrijetlu, kulturi, potrebama članova svojih obitelji i obiteljskim znanjima i vještinama.

Provjeriti da su sve informacije koje učitelji i roditelji međusobno razmjenjuju jasne i korisne.

KOMUNIKACIJA – razvijanje djelotvornih oblika komunikacije između škole i obitelji o obrazovnim sadržajima i ciljevima i o napretku djece, te korištenje tih informacija za zajedničko planiranje i dogovaranje.

Primjeri:

Redoviti susreti s roditeljima tijekom roditeljskih sastanaka i informacija, posjeti roditelja školi tijekom malog i velikog odmora, razgovori za vrijeme ručka (cjelodnevni boravak), 'jutarnja kava' s roditeljima, slanje dječjih mapa obiteljima – npr. jednom mjesečno, kako bi roditelji imali uvid u napredak djeteta, pisma/telefonski pozivi, posjet učitelja obitelji, obavijesti roditeljima o uspjesima škole i planovima za poboljšanje rada škole.

Izazovi:

Osigurati razumljivu i jasnu formu i učestalost svih oblika pisane i nepisane komunikacije.

Voditi računa o razvijanju pozitivnih odnosa s obiteljima slabijeg obrazovanja.

Uspostaviti jasnu dvosmjernu komunikaciju između roditelja i obitelji.

VOLONTIRANJE – organiziranje međusobne podrške i pomoći roditelja i pridobivanje roditelja da sudjeluju u tim aktivnostima.

Primjeri:

Provoditi ankete na početku školske godine

kako bi se utvrdilo koji roditelji žele volontirati i koji su njihovi talenti i vještine.

Izazovi:

Ukazati roditeljima da imaju talente i vještine vrijedne volontiranja u razredu, bez obzira na stupanj obrazovanja.

Uskladiti slobodno vrijeme i vještine volontera tako da se zadovolje potrebe škole, učitelja i djece.

UČENJE KOD KUĆE – pružanje roditeljima informacija i ideja kako kod kuće pomoći djetetu u učenju.

Primjeri:

Informirati roditelje o tome kako pomoći djeci kod kuće u izvršavanju zadataka i učenju, sudjelovanje roditelja u postavljanju ciljeva za njihovu djecu.

Izazovi:

Pomoći roditeljima da kod kuće stvore uvjete za učenje. Prevladati strah roditelja da nisu dovoljno obrazovani za pomaganje djetetu u učenju kod kuće.

DONOŠENJE ODLUKA – uključivanje roditelja u proces donošenja odluka, pomoć u odabiru predstavnika roditelja.

Primjer:

Uključiti roditelje iz manjinskih grupa u rad Vijeća roditelja škole.

Izazovi:

Uključiti obitelji, bez obzira na njihov obrazovni status, u donošenje svih značajnih odluka koje su u vezi s kurikulumom (npr. teme projekata, aktivnosti koje će se provoditi u razredu, oblici suradnje s roditeljima, teme roditeljskih sastanaka i sl.).

Uključiti roditelje u proces donošenja odluka i

pri tome osigurati da se uključe roditelji iz svih etničkih, socioekonomskih i drugih manjinskih grupa.

Organizirati informiranje ili edukaciju za roditelje kako bi oni što bolje mogli zastupati svoje interese i interese drugih obitelji i razmjenjivati informacije s drugima.

SURADNJA SA ZAJEDNICOM – identificiranje i korištenje potencijala lokalne zajednice kako bi se ojačali programi škole i uloga roditelja, te podržalo djecu u učenju i razvoju.

Primjeri:

Informirati roditelje o uslugama koje mogu dobiti u okviru zdravstvenih institucija, institucija socijalne skrbi i sl., informirati ih o mogućnostima uključivanja djece u izvanškolske obrazovne programe, npr. ljetne škole i sl. te o potporama koje su na raspolaganju djeci Romima (primjerice, u vidu stipendija, školskog obroka i besplatnih izleta).

Izazovi:

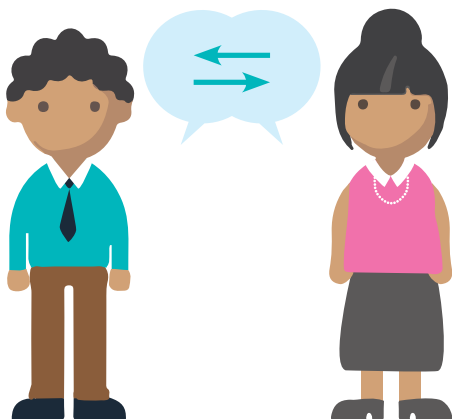
Osigurati da sve obitelji i djeca imaju jednake mogućnosti uključivanja u aktivnosti lokalne zajednice i zadovoljavanja svojih prava (npr. bez obzira na obrazovanje ili stupanj pismenosti). Važno je imati na umu da se roditelji razlikuju po svojoj motivaciji za sudjelovanjem, načini na koje mogu biti uključeni, vremenu koje imaju na raspolaganju i dr.

ŠKOLE POSTIŽU NAJBOLJE REZULTATE U SURADNJI S RODITELJIMA KAD ORGANIZIRAJU RAZNOVRNE OBLIKE UKLJUČIVANJA RODITELJA U ŽIVOT ŠKOLE.

ŠTO MOGU UČINITI UČITELJI?

- ▶ Razvijati dvosmjernu komunikaciju s roditeljima koja će nam pomoći da se škola i obitelj međusobno razumiju.
- ▶ Informirati roditelje o načinu (formalnim i neformalnim pravilima) na koji funkcionira škola (npr. kroz letke, kutak/pano za roditelje ili putem asistenata).
- ▶ Dopustiti roditeljima i motivirati ih da budu aktivno uključeni u donošenje odluka koje se tiču njihove djece.
- ▶ Izložiti fotografije učenika i njihovih obitelji u zajedničkim prostorima škole (uz pristanak). Pokažite različitost obitelji i djece koja pohađaju školu. Vodite brigu da su svi predstavljeni s uvažavanjem. Fotografija je moćno sredstvo u razvoju suradnje!
- ▶ Izložiti radove SVIH učenika u učionicama i zajedničkim prostorima škole.
- ▶ Voditi računa da su aktivnosti u kojima prezentirate rad škole (poput priredbi) takve da na njima mogu sudjelovati SVA djeca.
- ▶ Koristiti ispravnu terminologiju i izgovor u obraćanju djeci i roditeljima iz različitih kultura (npr. izgovor imena).
- ▶ Izložiti panoe s natpisima na različitim jezicima koje govore učenici škole.
- ▶ Naučiti osnovne riječi romskog jezika kako bi se učenicima i roditeljima pokazalo uvažavanje i poštovanje.

I MALE PROMJENE MOGU ČINITI VELIKE RAZLIKE.



Učitelji trebaju razvijati dvosmjernu komunikaciju s roditeljima

Što može učiniti škola?

- ▶ **Pružiti svojim djelatnicima mogućnost stručnog usavršavanja** kako bi razvijali svoje kompetencije za rad s roditeljima iz manjinske zajednice.
- ▶ **Pokazati da je kulturna raznolikost pozitivan i prirodan dio života** – Odgojno-obrazovni djelatnici u izražavanju stavova i kroz aktivnosti za djecu i roditelje koje organiziraju moraju pokazati da je

kulturna raznolikost pozitivan i prirodan dio života. Kada dijete dolazi u školu, od njega se ne može i ne smije očekivati da svoju kulturu i materinji jezik ostavi na vratima ustanove.

- ▶ **Prepoznati različitosti i među pripadnicima manjinskih etničkih skupina** – Pojedince unutar i između različitih manjinskih etničkih zajednica ne može se promatrati kao dio većih homogenih skupina jer to vodi ka **stereotipima i tokenizmu** (npr. stalno naglašavanje 'roditelji Romi i ostali'). Polazište za uključivanje roditelja iz manjinskih skupina jest upravo prepoznavanje jedinstvenosti svakog roditelja i svake obitelji i raznolikosti među njima.
- ▶ **Aktivno se zalagati protiv stereotipa i diskriminacije te za prava djece i obitelji** – Ponekad odgojno-obrazovni djelatnici imaju predrasude o roditeljima Romima koje mogu voditi ka neopravdanom osuđivanju tih roditelja. Odgojno-obrazovni djelatnici trebaju preispitivati vlastite stavove i tretman roditelja pripadnika manjinskih grupa kako bi izbjegli eventualnu nenamjernu, nesvjesnu diskriminaciju.
- ▶ **Uklanjati barijere** – Odgojno-obrazovni djelatnici i institucije trebaju razmotriti barijere zbog kojih roditelji eventualno ne sudjeluju u aktivnostima namijenjenim roditeljima (nedostatak informacija, strah od nepoznavanja školskog sustava,

nepoznavanje jezika, nedostupnost u smislu vremena i udaljenosti i dr.) te poduzeti akcije za uklanjanje tih barijera.

- ▶ **Usvojiti cjelovit pristup obiteljima** – Uspješne škole ne rješavaju samo prepreke koje se odnose na odgoj i obrazovanje djece, već i djeci i obiteljima pristupaju holistički, surađujući s drugim institucijama (npr. zdravstvenim ustanovama, centrima za socijalnu skrb, nevladinim organizacijama, dječjim vrtićima) kako bi zajednički radili na integraciji obitelji u školske aktivnosti, u lokalnu zajednicu i u društvo.
- ▶ **Graditi socijalni kapital** – Aktivnosti u kojima roditelji pomažu jedni drugima i dijele iskustva, pomažu im da se osjećaju manje marginalizirano ili isključeno od većinske zajednice. Također, tijekom takvih aktivnosti roditelji iz većinske zajednice uočavaju kapacitete onih iz manjinske. Ponekad pripadnici manjinske zajednice bivaju zaposleni preko škole ili lokalne zajednice na primjerenim poslovima vezanim uz komunikaciju s roditeljima ili pomoć u nastavi i sl. (npr. asistenti u nastavi). Oni postaju osobe koje razvijaju 'pogled iznutra' na školu i koji o toj percepciji škole razgovaraju s drugim roditeljima.

UČINITE PRVI KORAK I ODGOVORITE NA SLJEDEĆA PITANJA:

- ✓ Vjeruju li djelatnici škole da je uključivanje roditelja Roma u odgoj i obrazovanje njihove djece važno za razvoj i učenje djece?
- ✓ Nakon što je dijete upisano u školu, informirate li roditelje o načinu na koji funkcionira škola te upoznajete li ih s osobljem škole (učiteljima djeteta, stručnim suradnicima i ostalim osobljem s kojim će oni i dijete dolaziti u kontakt)?
- ✓ Odaju li pravila funkcioniranja škole dobrodošlicu roditeljima, s naglaskom na roditelje iz manjinskih grupa?
- ✓ Pozdravljaju li svi koji rade u školi roditelje na uvažavajući način?
- ✓ Je li škola dostupna roditeljima s obzirom na mjesto i vrijeme kad roditelji mogu razgovarati s učiteljima?
- ✓ Imate li u školi prostor gdje roditelji uvijek mogu razgovarati međusobno ili s osobljem škole? Odaje li taj prostor dobrodošlicu roditeljima?
- ✓ Vidi li se u školskom okruženju da školu polaze djeca koja kod kuće govore različitim jezicima?
- ✓ Zna li kako roditelji žele da njihova kultura, vjera, nacija ili jezik budu prikazani u školskom okruženju i kroz aktivnosti?
- ✓ Jesu li roditelji Romi istinski uključeni u odlučivanje o svojoj djeci i u funkcioniranje škole (npr. kroz Vijeća roditelja)?
- ✓ Imaju li roditelji po vašem sudu osjećaj da su dio šire zajednice koja brine o svojoj djeci?
- ✓ Omogućavate li roditeljima da se uključuju u rad škole na različite načine (volontiranje, radionice, informacije...)?
- ✓ Raspravljate li o mogućim preprekama zbog kojih roditelji ne sudjeluju u školskim aktivnostima i promišljate li u okviru Učiteljskih vijeća i aktiva o načinima njihovog uklanjanja?



VIDIŠ LI ME?
DIKHES LJI MAN?
DA LI M VEZ?



KORAK PO KORAK
pučko otvoreno učilište

Pučko otvoreno učilište Korak po korak

Illica 73, 10000 Zagreb, Hrvatska

e-mail: korakpokorak@korakpokorak.hr

tel: +385 1 4854 935

fax: +385 1 4854 022

www.korakpokorak.hr

Posjetite nas i na našim stranicama:

www.reyn-hrvatska.net

www.facebook.com/reyn.hrvatska

**Nacionalna zaklada
za razvoj civilnoga društva**

Štrigina 1a, 10 000 Zagreb, Hrvatska

e-mail: zaklada@civilnodrustvo.hr

tel: +385 1 2399 100

fax: +385 1 2399 111

<http://zaklada.civilnodrustvo.hr>

www.civilnodrustvo.hr

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

Opatička 4, 10 000 Zagreb, Hrvatska

e-mail: info@uzuvrh.hr

tel: +385 1 4599 873

fax: +385 1 4599 811

www.uzuvrh.hr

Više informacija dostupno je na stranici Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije www.mrrrf.eu.hr i na stranici www.strukturnifondovi.hr